

MARKÉTA FOUKALOVÁ

TEXT: ADÉLA NOSKOVÁ

Vaříme, pereme a uklízíme všichni. A tehdy přicházejí ty nejhlubší myšlenky

Foto: Filip Beránek

Markéta Foukalová se v létě pochlubila novou sólovkou *Jinak*, která vznikla mimo komfort studií i zavedených kapelních kolektivů. Ve svém prvním čistě autorském projektu se pustila do psaní textů, hudby i produkční přípravy. V rozhovoru prozrazuje, co pro ni znamená autenticita, jaké to je, dělat hudbu bez filtru očekávání, a proč i domácí práce mohou být duchovní disciplínou.

Máte za sebou celou řadu hudebních projektů. Který z nich je pro vás v tuto chvíli nejdůležitější? Dá se to vůbec říct?

Všechny ty projekty jsou něco jako děti. U nich taky nejde říct, které máte nejradši. Mohla bych možná kalkulovat a pustit ven jen to, co je pro mě zrovna teď nejvýhodnější, ale takhle o hudbě nechci vůbec uvažovat – pro mě je to posvátná věc. Můžu ale prozradit, že se právě narodilo takové jedno nové „dítě“ a to je moje nová sólová deska *Jinak*. Vyšla před měsícem a pokřtíme ji v říjnu ve Vile Štvanice. Zároveň mě ale ještě letos čekají další tři velké a krásné projekty.

hledání – je to tvůrčí proces, takže zatím modelujeme a ladíme.

No a pak je tu novinka – jazzové trio, které teď vzniká. Hraje v něm Mikuláš Pokorný, mladý talentovaný klavírista, skladatel a aranžér, legendární kontrabasista Jaromír Honzák a úžasný bubeník Marek Urbánek. Prostě trio snů. Chystáme se v lednu na koncerty a hned potom do studia natočit desku, která bude založená na folkových písničkách přepracovaných do jazzových aranžů. Dlouho jsem hledala téma, které by mě ve spojení s jazzovým zvukem oslovilo, aby mi to všechno zkrátka dávalo smysl. Je to tady a já si tím plním dávný sen.

Foto: Jan Durina

Můžete být konkrétní?

První projekt je nová deska, kterou připravuji s Martinem Brunnerem. Chceme ji točit na podzim a půjde o zhudebněnou básně Jana Zábrany. Je to pro mě silné a hluboké téma. Zábrana žil v době komunismu, jeho rodiče byli dlouhá léta věznění, celkově je to velmi silná výpověď o společnosti, o době, kdy člověk nebyl svobodný. A myslím, že i dnes je to téma velmi aktuální, protože se už zapomíná, co všechno to obnášelo a o co všechno se vlastně dá celkem snadno přijít.

Druhý projekt je moje kapela Lanugo. Už delší dobu pracujeme na nových písničkách, je jich opravdu hodně a myslím, že je na co se těšit. Přemýšlíme, jestli to nakonec nebude rovnou dvojalbum. Vyjít by mělo na jaře, ale jsme pořád ve fázi

Která písnička z nové sólové desky pro vás byla nejnáročnější, taková ta „piplačka“?

Rozhodně skladba *Dětem*. Napsala jsem text, který je o tom, jak jako rodič doprovázíte svoje dítě životem. Chcete, aby nespadlo do něčeho temného, aby se neztratilo, ale zároveň víte, že mu nemůžete pomoci úplně. Že tu jste, ale cestu si stejně musí projít samo. A najít tu správnou formu, aby to nepůsobilo příliš doslovně nebo banálně, byl trochu oříšek. Dlouho jsem hledala způsob, jak tu myšlenku vyjádřit. Ten proces hledání mě ale neskutečně bavil.

Jak velkou roli pro vás sehrála spolupráce s producentem Radimem?

Spolupráce s Radimem byla naprosto

Markéta Foukalová v roce 2018, foto: Animal Music – Jiří Thýn

zásadní. I když jsem si základní podobu písni – tedy texty, hudbu i prvotní produkci – připravila sama, finální zvuk a strukturu jsme dotahovali společně. Radim mi pomohl dotvořit celkový obraz tak, aby do sebe všechno dobře zapadalo. Měl na výslednou podobu obrovský vliv, ale zároveň s velkým respektem přistupoval k tomu, co jsem si do projektu přinesla. To jsem na něm opravdu obdivovala. Nabídl mi svůj svět – pro mě úplně nový a osvěžující. Je to profesionál s velkým srdcem a myslím, že bez něj bych tuhle cestu jen těžko zvládla.

Vaše deska ale není jen o dětech, dotýká se i tématu domácí práce a každodennosti. Proč jste chtěla tohle téma zpracovat?

Všechny mé projekty jsou něco jako děti. U nich taky nejde říct, které máte nejradši.

Chtěla jsem trochu „rehabilitovat“ domácí činnosti, které se často vnímají jako něco podřadného, nehodícího se do písni. Přitom vaříme, pereme, uklízíme všichni. A právě během těchto každodenních úkonů často přicházejí ty nejhlubší myšlenky. Pro mě jsou tyto chvíle dokonce často i formou meditace nebo jakousi tichou modlitbou spojenou s prací.

Na albu je i skladba *Ora et labora* – „modli se a pracuj“. Ačkoliv se o tomto

Způsob, jak věc zazpívám, je možná ještě důležitější než samotný text.

Foto: Filip Beránek

tématu přímo nevypráví, tohle motto pro mě představuje určitou možnost – když zrovna nemůžete někomu pomoci jinak, můžete třeba právě při vaření nebo úklidu vysílat myšlenky a přání. A někdy se stane malý zázrak.

Vaše texty jsou silné, ale stejně důležitý je i způsob, jakým je zpíváte. Když píšete text sama, pracujete už při psaní s tím, jak ho později interpretujete? Nebo tu interpretační rovinu řešíte až ve studiu?

Vždycky se snažím dívat na věci skrze autenticitu a ryzost, která je v každém člověku jedinečná a dokonalá.

Interpretace je pro mě obrovsky důležitá. Způsob, jak věc zazpívám, je možná ještě důležitější než samotný text, protože ho může povznést, nebo úplně potopit. Uvažuji nad tím už při psaní, co chci říct, jakou emoci tím vyjádřit, kde být křehká, kde si dovolit sílu. Ale samozřejmě se to pak vyvíjí, někdy najdu ten správný výraz až při nahrávání. Je to ta poslední, ale klíčová vrstva, která rozhoduje, jestli písnička opravdu funguje.

Jak těžké pro vás bylo zůstat interpretačně silná i u vlastních autorských písní?

Přiznám se, že právě u vlastních věcí je to pro mě paradoxně mnohem těžší. Jsem totiž zvyklá pracovat spíš s texty, které už existují, a tam vím, jak je uchopit, hledám, jak je převést do svého světa. Umím s nimi pracovat jako interpretka. Ale u vlastních textů jsem to tentokrát zpívala tak, jak mi „zobák narostl“. Moc jsem nad tím nepřemýšlela. Víc jsem se tentokrát soustředila na samotné psaní, na songwriting. Věnovala jsem energii spíše stavbě písní než interpretaci. Tu jsem nechala plynout přirozeně.

V čem je pro vás rozdíl mezi prací s textem, který je váš, a třeba s básní Jana Zábrany?

Když pracuju s textem někoho jiného – třeba s hlubokým a nadčasovým Zábrnou –, hledám v jeho slovech to, co se mě osobně dotýká. Snažím se ho propojit se svým vlastním životem, hledám momenty, které mi dávají smysl, a ty se pak snažím vyjádřit hlasem.

Když ale píšu text sama, tenhle proces probíhá ještě před samotnou interpretací – je v něm vlastně už všechno obsažené. A tím je to možná ještě náročnější. Moje „hledačství“ už není potřeba, protože v té písni jednoduše jen jsem. Na tenhle stav jednoduchého bytí si vždycky musím zvykat.

Učíte také zpěv a interpretaci. Nezatěžuje vás při vlastní tvorbě to vědomí, že jste pro ostatní autorita, od které se čeká mistrovství?

Tohle si opravdu nechci připouštět. Každý začíná z bodu nula – a v tom jsme si všichni rovni. Vždycky se snažím dívat na věci skrze autenticitu a ryzost, která je v každém člověku jedinečná

a dokonalá. Pak už jen hledám tu správnou míru – co je ještě málo a co už příliš. Myslím, že s množstvím prožitých situací, odehraných písní a nabytých zkušeností se ta citlivost postupně vyvíjí.

Jak už napovídá samotný název, *Jinak* je opravdu jiná než moje předchozí desky. Nahrávala jsem ji doma – mezi vařením a žehlením. Vznikala v naprostě civilním prostředí, žádné luxusní studio. A právě díky tomu si zachovala specifický přístup a zvláštní „feel“, který jsem nechtěla narušit snahou o dokonalost. Cíleně jsem nechala věci syrové, osobní a pravdivé.

Jaká byla práce na sólovém projektu, bez kapely, která obvykle poskytuje zpětnou vazbu?

To pro mě byla velká výzva. Jsem zvyklá pracovat v kolektivu, kde každý řekne svůj názor, z toho se pak tvoří společ-

Každý začíná z bodu nula – a v tom jsme si všichni rovni.

ný tvar. Tady jsem byla sama na všechno. Velkou oporu jsem ale měla v producentovi Radimovi, byl pro mě nejen technickým zázemím, ale i parťákem, se kterým jsem konzultovala celkové směřování desky a všechno kolem. Jsem mu moc vděčná. A pak samozřejmě moje nejbližší okolí: manžel, kamarádi... a třeba i moje kadeřnice, která je stejně stará jako já a jejíž feedback byl upřímný a přirozený. V některých chvílích byl její postřeh možná důležitější než jakákoli odborná rada.

Máte pocit, že se s Radimem rýsuje dlouhodobější spolupráce?

Myslím, že ano. Ale máme s Radimem takovou krásnou filozofii – neřešíme dopředu výsledek. Když něco vyjde, skvělé. Když ne, svět se nezboří. Nezatěžujeme náš pracovní vztah očekáváními, právě díky tomu to tak dobře funguje.

Po měsících práce je ale potřeba dílo i „dostat ven“, propagovat ho, komunikovat s médii, tlačit ho k posluchačům. Jak k tomu přistupujete?

Foto: Jan Durina

Je to opravdu náročné. Člověk věnuje měsíce tvorbě, často bez finanční odměny – je to velká investice energie, času i víry. A pak potřebuje celé to dílo sám „dostat ven“ – rozběhnout ho, psát, připomínat se. Dnes už nemáme za zády velké týmy, které by nás v tom podpořily, takže si všechno musím řešit sama – komunikaci s rádií i oslovení médií.

I když je to vyčerpávající, pořád věřím, že je to správná cesta. A hlavně věřím, že díky tomu si každá písnička najde svého pravého posluchače.

Máte kolem sebe někoho, kdo vám s tím pomáhá? Nějaký tým, který se stará o prezentaci, vizuál, komunikaci?

Ano, mám kolem sebe spoustu skvělých lidí, se kterými spolupracuju a bez kterých by tohle všechno dělat nešlo. Mám úžasnou grafičku, fotografa, někoho, kdo se stará o styling a vizuální stránku věcí, někoho na make-up. A také lidi, se kterými konzultuju, kdy co vydat a jak to celé uchopit. Ten výčet by byl dlouhý. Ale ve výsledku je stejně všechno na mně. A musím přiznat, že ten tlak je někdy obrovský – především pokud jste člověk, který není rád přilepený na telefon nebo nechce trávit hodiny na

sociálních sítích. Tahle část mě často psychicky vyčerpává. Víím, že dnes bez napojení na sociální síť nejde v tomto odvětví fungovat a je to už jeho nedílnou součástí, ale úplně dobře mi to nedělá.

Existuje ve vás touha po nějakém oficiálním uznání, třeba po Ceně Anděl? Nebo to pro vás není podstatné?

Myslím, že každý si přeje, aby to, co dělá, doputovalo k těm správným uším. To je pro mě to hlavní, aby to mělo dopad, aby to někomu něco přineslo. A právě proto jsou PR a různé ceny důležité – ne kvůli slávě, ale kvůli tomu přenosu, kvůli tomu propojení s posluchačem. A přiznám se, že ano, ocenění jako Anděl by pro mě bylo radostí. To si asi přeje každý. To by bylo, jako kdybyste řekla, že nemáte ráda řízek s kaší (smích) – prostě podle mě je mít radost z uznání posluchačů nebo odborné veřejnosti normální.

I vaše sólová deska vznikla z velmi osobní potřeby...

Bylo to obrovské vnitřní pnutí. Chtěla jsem si projít celým tím procesem od začátku do konce. Napsat si texty, složit hudbu, produkčně to uchopit, celé to vyšlapat sama, bez podpůrného týmu, bez „kluků z kapely“, kteří by mi radili,

Chtěla jsem si projít celým tvůrčím procesem. Od prvního slova až po poslední tón.

jak co má být. Chtěla jsem si to osahat na vlastní kůži – a také jsem to celé opravdu udělala sama. Jestli se to někomu bude líbit, nebo ne, to už je druhá věc a celkem přirozená. Ale jsem nesmírně ráda, že jsem si to zažila. Líp teď rozumím všem fázím toho procesu – od psaní textu až po mix. Chápu, proč někdy něco nejde, proč to trvá, proč to stojí tolik. Myslím, že tohle by si měl zkusit každý, kdo chce hudbu dělat do hloubky – je to vlastně taková sonda do sebe sama a možností, které se člověku nabízejí. A hlavně – je to dobrodružství. Fakt hustý dobrodružství.

A když se teď ohlédnete, jaká je ta hlavní emoce, kterou cítíte?

Vděčnost. Že jsem to mohla zažít, že jsem kolem sebe měla skvělé lidi, že jsem měla to pnutí i odvahu to udělat. A taky obrovská zvědavost, co bude dál. Baví mě to. A cítím radost z toho, že jsem svobodná. Že si můžu dělat, co chci. To je nejvíc. ●